Bedrijfseconomie

Hoofdstuk 1 Inleiding

1 Inleiding

- Kosten
 - → doelmatige offers die moeten gebracht worden om producten te vervaardigen
 - → offers ≠ uitgaven
 (zie §2.4)

1 Inleiding

- Kostprijs
 - → 'Kosten per eenheid'
 - Product of stuk of hoeveelheid ervan
 - Order
 - Eenheid van activiteit

1 Inleiding

Vervangingswaardetheorie

Niet enkel verrekenen wat de opgeofferde productiefactoren gekost hebben!

In praktijk weinig mogelijk (voorbeeld)

Voorbeeld

- Jaar 2018
 - Aankoopprijs product A
 - Verkoopprijs product A

- = 1 000 EUR
- = AP + 30 % winst
- = 1 300 EUR

Voorbeeld

"Veroorzaakte kosten"

Bijv. nieuw softwarepakket, extra aankoper aangeworven,...

- Jaar 2019
 - We verkopen product A voor 1 300 EUR
 - Ondertussen is de aankoopprijs van product A gestegen tot 1 350 EUR
 - Verkoopprijs 2019 = 1 300 EUR
 - Aankoopprijs 2019 = 1 350 EUR
 - We hebben per product een verlies van 50 EUR

Kostencalculatie

- Kostprijsberekening:
 - Het opstellen van budgetten
 - Controle uitoefenen op werkelijke uitgaven
 - Efficiëntiemetingen in productieafdelingen
 - Kostprijs van een product, order of project
 - Optimale verkoopprijzen bepalen
 - Goede en slechte producten van elkaar onderscheiden

Hoofdstuk 2 Studie van de kostensoorten

Studie kostensoorten

- 4 Groepen
 - Materiaalkosten
 - Diensten van derden
 - Personeelskosten
 - Kosten van duurzame productiemiddelen (zoals afschrijvingen)

- Basisbegrippen (adhv. een bakkerij)
 - Materiaal/niet-duurzaam: eieren, water, meel
 - Materiaal/duurzaam: oven, bakvorm,...
 - Grondstof: bloem, gist,...
 - Hulpstof: elektriciteit
 - Halffabricaat: rozijnen, chocolade
 - Afval: overschot deeg, restje slagroom
 - Uitval: oud brood

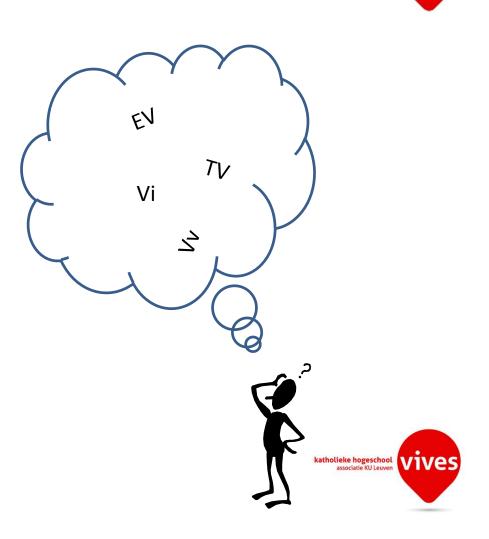
- Voorraad
 - Verpakking
 - Diensten van derden (vervoer, verzekering, huur magazijn,...)
 - Personeelskosten(loon magazijnier, salaris boekhouder,...)

(zie volgende slide: Ter info!)

Vaste materiaalkosten	Variabele materiaalkos Aankoopprijs /catalogusprij Verloren verpakking	
Verzekering magazijn Huur magazijn Elektriciteit Personeelskost magazijnier Afschrijving heftruck	Verzekering voorraad Behandeling vd voorraad Rente van het geïnvesteerd kapitaal Risico veroudering/bederf	OPSLAGKOST / VOORRAADKOST
Loonkost plaatsen/verwerken bestelling Kost software orderverwerking	Transport (vast/variabel) Laden en lossen	BESTEL-KOSTEN
••••		katholieke hogeschool associatie KU Leuven

- Soorten voorraad
 - Technische voorraad
 - Economische voorraad
 - Veiligheidsvoorraad
 - Buffervoorraad

- Omloopsnelheid
 - Verbruik (of omzet per jaar)
 gemiddelde voorraad
- Gemiddelde voorraad
 - = <u>som van de verschillende voorraadopnamen</u> aantal keren dat de voorraad werd opgenomen

Omlooptijd

Voorbeeld

- Gegeven:
 - voorraadopnamen GS
 - 1ste kwartaal: 300 000 EUR
 - 2de kwartaal: 100 000 EUR
 - 3de kwartaal: 250 000 EUR
 - 4de kwartaal: 150 000 EUR
 - jaarlijks verbruik: 1 000 000 EUR

Voorbeeld

• Gemiddelde voorraad:

→ 800 000 / 4 = 200 000 EUR

• Omloopsnelheid:

→ 1 000 000 / 200 000 = 5 keer

• Omlooptijd:

→ 360 / 5 = 72 dagen

Groot/klein?

Voorraad aanhouden veroorzaakt heel wat 'kosten' zoals

- ruimtekosten
- verzekeringskosten;
- rentekosten voor het geld dat in de voorraad vastzit;
- beheerskosten.

Voorraad betekent ook "risico's":

- prijsrisico's;
- bederf, brand, diefstal;
- kwaliteitsverminderingen;
- demodage.

DeMorgen.

Economie

Winkeldiefstal kost retailers 1,3 miljard euro. En de consument moet dat verlies compenseren

Cosmetica staat op plaats drie van gestolen goederen. Beeld belga

Ligt u wakker van winkeldiefstal? Neen? Misschien wel als u weet dat winkeliers ons elk jaar 119 euro aanrekenen om de kosten van gestolen spullen te compenseren. Jawel, u voelt het dus ook in uw portemonnee.

2.1.2.3 Optimale bestelhoeveelheid

Wiskundig te berekenen:

Q = bestelhoeveelheid

P = prijs per eenheid

f = raming van de vaste bestelkosten per bestelling

r = raming van voorraadkosten per € voorraad op jaarbasis

Y = jaarlijks verbruik

Bestelkosten per jaar =

```
f * aantal bestellingen / jaar
```

f * Y/Q

Voorraadkosten per jaar =

r * waarde van de voorraad op jaarbasis

r * prijs * gemiddelde voorraad in stuks op jaarbasis

r * p * Q/2

2.1.2.3 Optimale bestelhoeveelheid

Minimaliseren van de functie:

$$(f * y/Q) + (r * p * Q/2)$$

$$Q = \dots \sqrt{\frac{2.y.f}{p.r}}$$

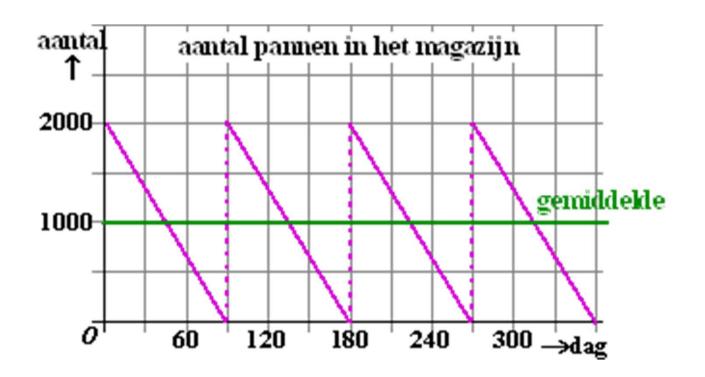
Voorbeeld

- inkoopkosten per bestelserie: 200 EUR
- prijs per eenheid: 60 EUR
- 0,20 EUR voorraadkosten per Euro voorraad
- jaarlijks verbruik: 600 stuks

Gevraagd: optimale bestelhoeveelheid

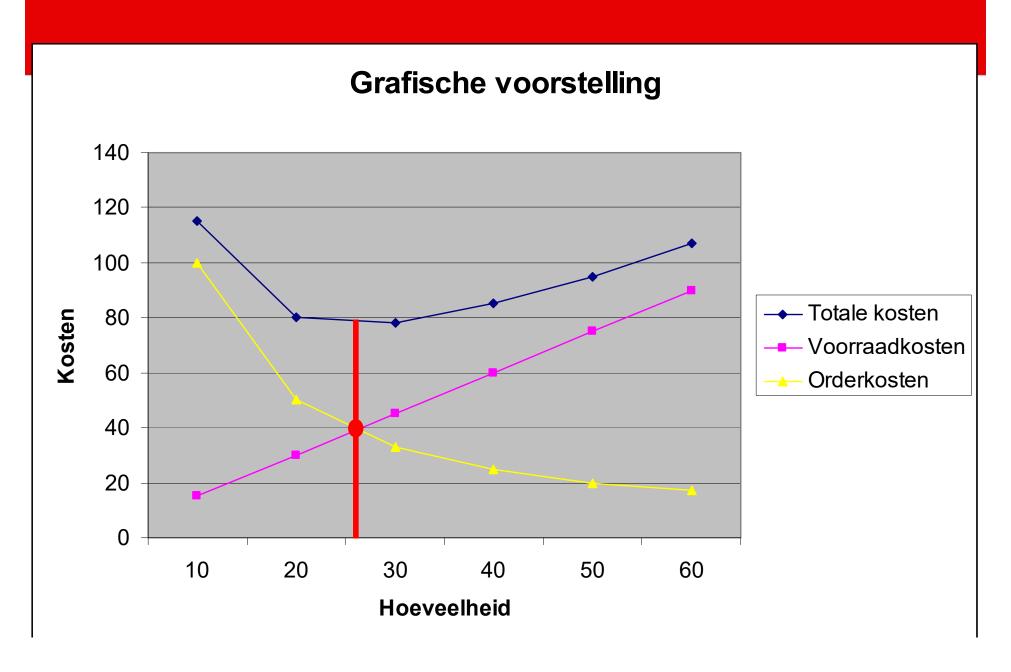

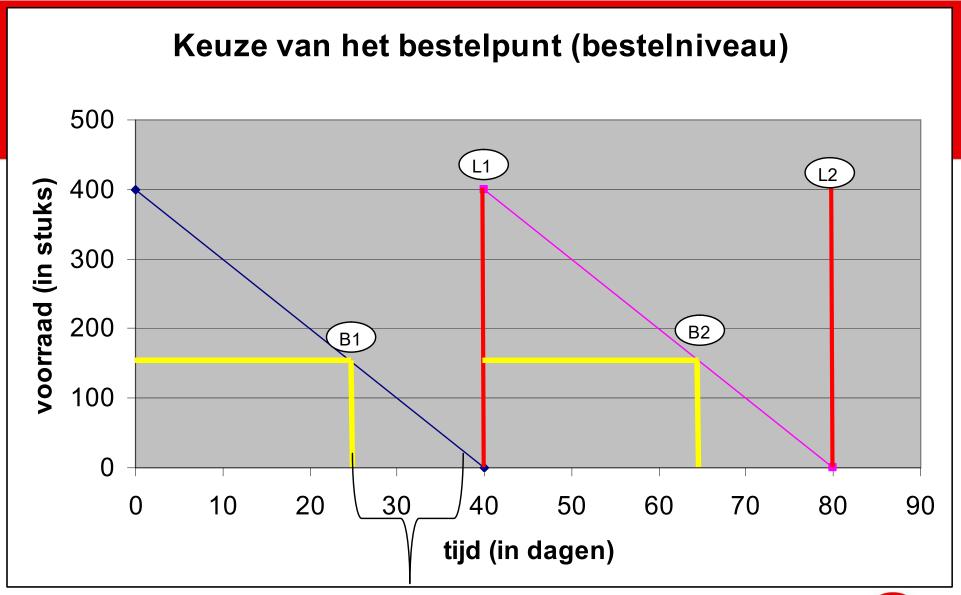
Gemiddelde voorraad in stuks p.12

Grafische voorstelling p11

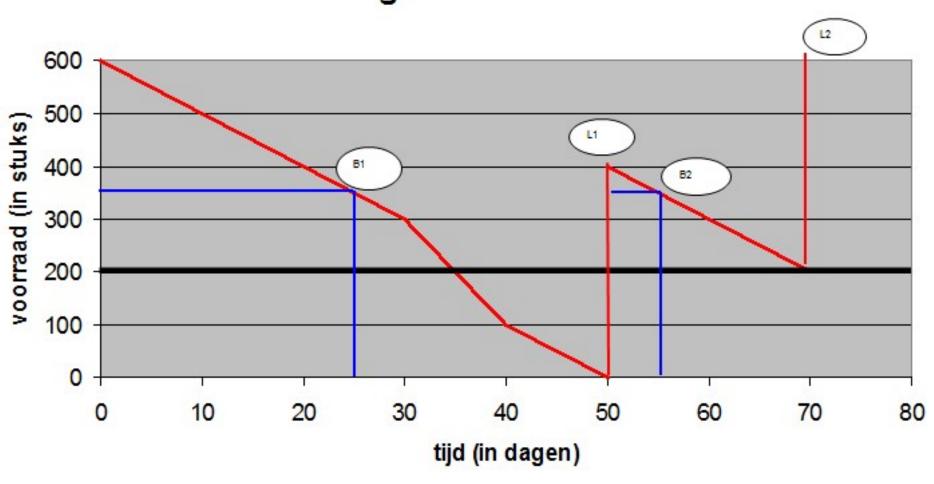

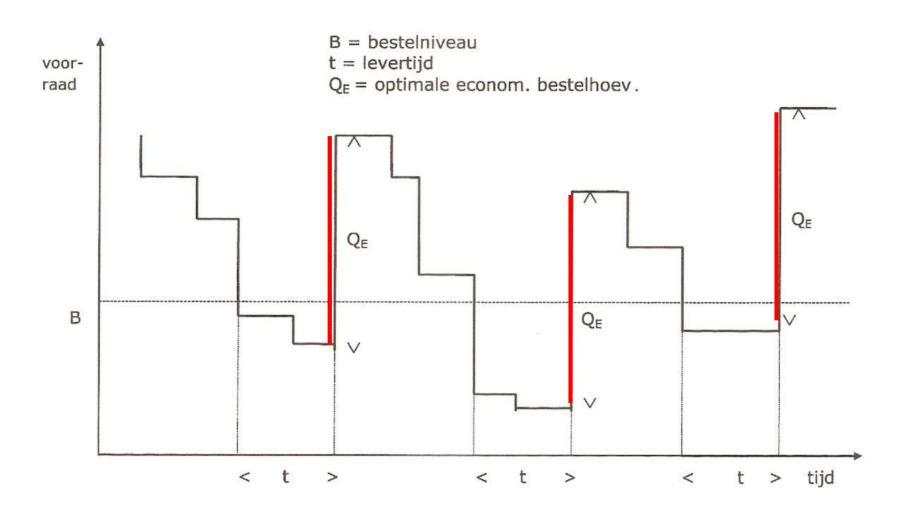
Hiertussen bestellen kan niet dan zou de productie stilvallen

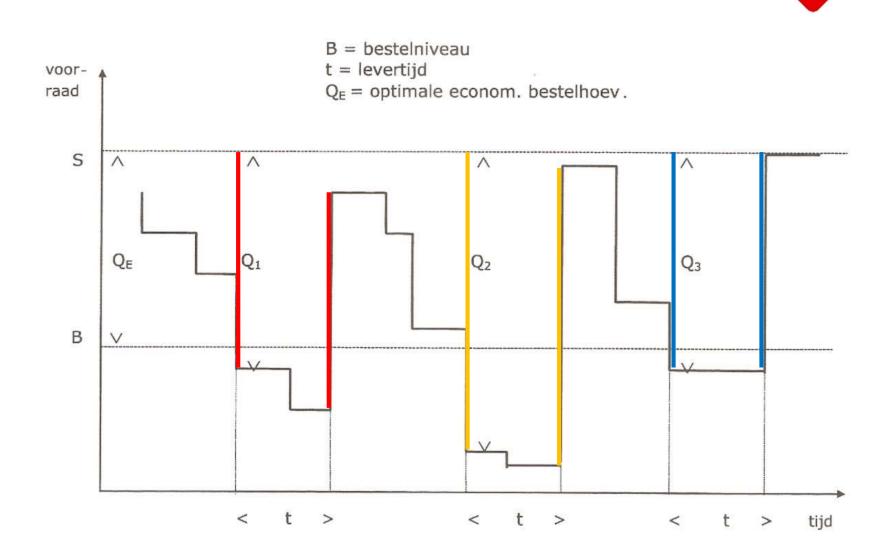
Veiligheidsvoorraad

(B,Q)-systeem

(B,S)-systeem

Waardering voorraad

- Hoeveelheidbepaling
 - Directe
 - Indirecte
 - Mathematische
 - Rudimentaire

Waardering voorraad

- Prijsbepaling
 - FIFO
 - LIFO
 - Gewogen gemiddelde

Voorbeeld FIFO (p18)

5/10	Beginvoorraad	10000 x 8	80000
7/10	Verkoop	3000 x 8	<u>- 24000</u> 56000
10/10	Aankoop	2000 x 10	+ <u>20000</u> 76000
15/10	Verkoop	(7000 x 8) +(1000 x 10)	<u>- 66000</u> 10000

De waarde van de voorraad op 15/10 volgens FIFO bedraagt 10 000 euro.

Voorbeeld FIFO (p18)

5/10	Beginvoorraad	10 000 x 8 7 000 0	80 000
7/10	Verkoop	3 000 x 8	<u>- 24 000</u> 56 000
10/10	Aankoop	2 000 x 10 1 000	+ <u>20 000</u> 76 000
15/10	Verkoop	8000 stuks - 7 000 x 8 - 1 000 x 10	<u>- 66 000</u> 10 000

Voorbeeld LIFO (p18)

5/10	Beginvoorraad	10000 x 8	80000
7/10	Verkoop	3000 x 8	<u>- 24000</u> 56000
10/10	Aankoop	2000 x10	+20000 76000
15/10	Verkoop	(2000 x 10) +(6000 x 8)	<u>- 68000</u> 8000

De waarde van de verstrekking op 15/10 volgens LIFO bedraagt 68 000 euro.

Voorbeeld Gewogen gemiddelde (p18)

5/10	Beginvoorraad	10 000 x 8	80 000
7/10	Verkoop	3 000 x 8	<u>- 24 000</u>
			56 000 → 8 EUR/st.
10/10	Aankoop	2 000 x 10	+ 20 000
			76 000 → 8,444 EUR/st.
15/10	Verkoop	8 000 x 8,444	<u>- 67 556</u>
			8 444
16/10	Aankoop	1 000 x 11	<u>+ 11 000</u>
			19 444 → 9,722 EUR/st.
18/10	Verkoop	1 000 x 9,722	- 9 722 katholieke hogeschool vives
			9 722

Gewogen gemiddelde gedurende oktober = 8,54 EUR/stuk

2.2 Diensten van derden

- Juridisch adviseur
- Sociaal secretariaat
- Software bureau
- Factoringmaatschappij
- Leasingmaatschappij
- Interim-bureau
- Training- en vormingsinstituten
- Marktonderzoekbureau
- Vervoermaatschappij

2.3 Personeelskosten

	Tijdloonstelsel	Stukloonstelsel
Begrip	Men neemt als basis de - arbeidsduur - tijd van beschikbaarheid	Het loon is gebaseerd op het aantal afgewerkte en goedgekeurde stuks.
Voordelen	- eenvoudige berekening - loon is op voorhand gekend	- arbeider wordt beloond volgensprestaties- optimale benutting vanmachinecapaciteit
Nadelen	Zuiver aanwezigheidsloon	Kwaliteit van de productie is soms minderwaardig
Toepassingen	 indien productieritme afhankelijk is van de machine en niet van de arbeider kwaliteits- en precisiewerk 	Massa- en serieproductie waar de individuele prestatie goed meetbaar is.

2.3 Personeelskosten

Overuren (wettelijke toeslag)

- + 50% op een gewone werkdag
- + 100% op een zondag of rustdag

2.3 Personeelskosten

Sociale lasten (werkgever)

Door de wet: werkgeversbijdrage voor

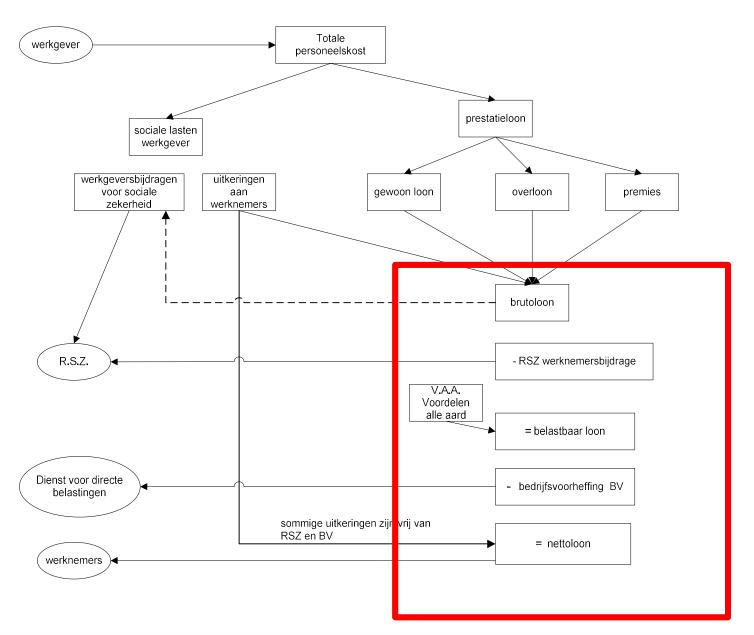
sociale zekerheid

– Door CAO's: eindejaarpremies

Vrijwillig: huwelijk-, geboorte-,

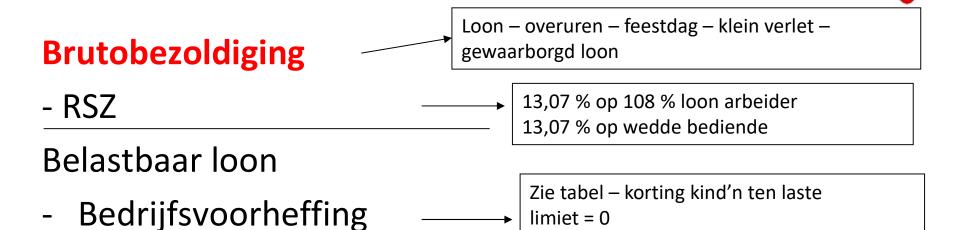
pensioengeschenk

2.3 Personeelskosten (bijlage 2 & 3)

Nettoloon

- Voorschot
- Inhouding
- + verplaatsingsvergoeding

Uitkeerbaar loon

Voorbeeld (+ bijlage 2 & 3)

Bediende
 Alleenstaand (+ geen kinderen)
 Werkt in bedrijf > 20 WN's

Bruto	2500
- RSZ	-326,75
Belastbaar loon	2173,25
- BV	-401,16
Netto loon	1772,09

Voorbeeld (+ bijlage 2 & 3)

Sociale last aan de werkgever?

- RSZ-WN 326,75

- RSZ-WG (27,14%) 678,50

Totaal **1005,25**

Kost aan de werkgever?

Brutoloon2500

- RSZ-WG 678,50

Totaal **3178,50**

2.4 Duurzame productiemiddelen

ALS Economische levensduur > 1 jaar (EN een redelijk bedrag)

→ afschrijven dwz in stukjes in kosten brengen

Bv. Bestelwagen/ hard- en software / kantoormeubelen / machines / heftruck...

NIET: een perforator / een rekenmachine/ ... = zinloos af te schrijven → onmiddellijk volledig in kosten.

2.4 Duurzame productiemiddelen

- Gebruiksduur
 - Technische factoren

(slijtage, overbelasting, mindere kwaliteit grondstoffen)

- werking
- Economische factoren

(technische verbeteringen, verandering vraag)

→ opbrengst > kost

Afschrijven 2 gevolgen

afschrijven

= Een spaarpot = een reserve die het bedrijf aanlegt

Kostprijs (lonen+grondstoffen+afschrijvingen+....)

+ winstmarge

Verkoopprijs

= Een fiscale kost dwz een kost door de fiscus aanvaard → je betaalt er geen belastingen op !!

OPBRENGSTEN

- KOSTEN (fiscaal aanvaard)

Belastbare Winst

- BELASTINGEN
- KOSTEN (niet fiscaal aanvaard)

Uitkeerbare winst

Rente

Duurzame productiemiddelen aanschaffen met:

- Eigen vermogen → opportunity costs
- Vreemd vermogen → intrest betalen

Afschrijvingsstelsels

- Lineair
 - → ieder jaar eenzelfde bedrag
- Degressief
 - → ieder jaar een steeds kleiner bedrag
- Progressief
 - → ieder jaar een steeds groter bedrag
- Afschrijven volgens **prestaties**
 - → ieder jaar een wisselend bedrag

Symbolen

Aanschaffingswaarde AW

Levensduur n (vermoedelijke economische levensduur)

Afschrijvingspercentage (i)

Rentepercentage (r)

Restwaarde RW

Boekwaarde BW

2.6 Belastingen

Directe

op de jaarlijkse inkomsten van NP en RP

Soorten

 Inkomstenbelasting (PB en VB) Indirecte

= op het verbruik van goederen en diensten

Soorten

- Administratie douane en accijnzen
- Administratie BTW,
 registratie en domeinen

BTW

p. 40

Belasting op toegevoegde waarde

Bedrijfskolom	Aankoopwaarde	Verkoopwaarde	Toegevoegde waarde
Producent	0	15 000	15 000
Groothandel	15 000	22 500	7 500
Kleinhandel	22 500	35 000	12 500
Consument	35 000		

BTW

p. 40

Facturen	Te Betalen BTW (verkoop)	Terug te vorderen BTW (aankoop)	Te vereffenen
Producent VF 15 000 + 6% BTW	900	0	900
Groothandel VF 22 500 + 6% BTW	1 350	900	450
Kleinhandel VF 35 000 + 6% BTW	2 100	1 350	750
Consument consumeert!!!			

Totaal:

p. 40

Belangrijk!!!

BTW is GEEN kost voor de onderneming (btw plichtige) (uitzonderingen zie verder in cursus)

- ✓ Is volledig WETTELIJK vastgelegd
- ✓ Opgave voor zelfstudie = factuur NV Leclercq Analyseer de volledige factuur (p. 42)
 - ➤ Hoe bekomt men het te betalen bedrag 42 251,23 EUR?
 - ➤ Wat is Maatstaf van Heffing (MvH)?
 - ➤ Welke BTW is dit voor NV Leclercq?
 - ➤ Welke BTW is dit voor NV Maes?

Berekenen van BTW

Hoe bekomt men het te betalen bedrag 42 251,23EUR?

$$= 35\ 040,00 + 7\ 211,23$$

Wat is Maatstaf van Heffing?

Het bedrag WAAROP de BTW% toegepast worden

➤ Welke BTW is dit voor **NV Leclercq**?

Verschuldigde BTW / Te betalen BTW (!!! Tov staat)

> Welke BTW is dit voor **NV Maes**?

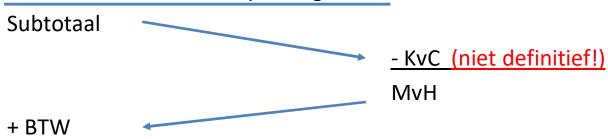
Terugvorderbare BTW /Aftrekbare BTW (!!! Tov staat)

Wettelijk berekeningsschema

Hoeveelheid x eenheidsprijs

- Handelskorting (definitief)
- + extra verloren verpakking
- + transportkosten, verzekeringskosten
- + huursommen voor verpakking

Subtotaal + BTW

+ terugstuurbare verpakking (waarborg)

Totaalfactuurbedrag xxxx

- KvC xxx

Wettelijk berekeningsschema

p. 41

!!! Van buiten te kennen !!!

Toepassing p. 49 nr. 1 & 2

p. 49

- AF1 76.481,20 EUR prijs van de goederen
 - + 480,00 EUR vervoer
 - = 76.961,2 EUR MvH
 - 16.161,85 EUR BTW 21% TTV BTW

93.123,05 EUR te betalen aan Lev.

- AF2 25 206,80 EUR prijs van de goederen
 - + 303,40 EUR verloren verpakking
 - = 25 510,20 EUR Subtotaal

- 765,31 KvC

24 744,89 MvH

+ 5 196,42 TTV BTW (21%)

30 706,63 EUR te betalen aan lev.

- 765,31 KvC

Doordenkertje...

Een <u>consument</u> koopt een auto van 25.000 EUR. Hoeveel winst maakt hij als hij 2% korting voor contant bedingt en dan toch niet contant betaalt ??

105 euro

- 1. BTW nummer aanvragen
- 2. Facturatieplicht bij elke verkoop!?!?
- 3. aangifte en betalingsplicht (maandelijks of per kwartaal afrekenen met de BTW administratie)
- 4. BTW listing !!! (1x /jaar) Controlemiddel voor de BTW administratie
- 5. Boekhouding voeren
- 6. Intrastat opmaken indien IC leveringen of verwervingen vives

- ✓ Algemeen principe = <u>terugvorderen van BTW</u> die de handelaar betaald heeft aan zijn leveranciers.
- ✓ Beperkingen =
 - 1. NOOIT recht op aftrek indien de facturen slaan op **private** aanwending.
 - Vb. gemengd gebruik private woning
 - Speciale gevallen bij wet (niet te kennen!!!)
 Personenwagens/restaurantkosten/relatiegeschenken

!! Verschil tussen fiscale kosten en BTW-aftrekbaarheid!!

Fiscale kost <> Niet-fiscale kost

= Een fiscale kost dwz een kost door de fiscus aanvaard → je betaalt er geen belastingen op !!

OPBRENGSTEN

- KOSTEN (fiscaal aanvaard)

Belastbare Winst

- BELASTINGEN
- KOSTEN (niet fiscaal aanvaard = verworpen uitgaven)

Uitkeerbare winst

overzichtstabel aftrekbare bedrijfslasten en b.t.w. enkele voorbeelden

autokosten - personenwagens

kostensoort	inkomstenbelastingen	btw
algemene regel	1) personenbelasting: 75% van de beroepsmatige uitgaven 2) woon-werkverkeer: beperkt tot 0,15 €/km 3) vennootschapsbelasting: in functie van CO ₂ -uitstoot (2)	maximaal 50% aftrekbaar (1)
niet-aftrekbare btw	algemene regel	nvt
belasting op de inverkeerstelling (biv)	algemene regel	nvt
onderhoud en herstelling	algemene regel	maximaal 50% aftrekbaar
herstellingskosten na ongeval	algemene regel. Het heeft geen belang of het ongeval al dan niet gebeurde tijdens een beroepsmatige verplaatsing	maximaal 50% aftrekbaar
benzine, diesel, lpg (verbruik)	75% aftrekbaar vanaf 01/01/2010	maximaal 50% aftrekbaar
tanken met bancontact of tankkaart	75% aftrekbaar vanaf 01/01/2010	maximaal 50% aftrekbaar indien een verzamelfactuur kan voorgelegd worden, tickets daarentegen geven geen recht op aftrek

	CO ₂ -uitstoot	Aftrek %
Diesel	Benzine	
< 60 g	< 60 g	100
60 g tot 105 g	60 g tot 105 g	90
106 g tot 115 g	106 g tot 125 g	80
116 g tot 145 g	126 g tot 155 g	75
146 g tot 170 g	156 g tot 180 g	70
171 g tot 195 g	181 g tot 205 g	60
> 195 g	> 205 g	50

indien slechts georganiseerd pensionering	btw niet aftrekbaar btw niet aftrekbaar btw 100% aftrekbaar: indien geheel verzorgd (bereiding en opdiening van spijzen en dranken) door eigen personeel. Indien opdienen door een restauranthouder of traiteur van spijzen en dranken van het personeel of met behulp van goederen gekocht door de onderneming: aftrek van spijzen en dranken maar geen recht op aftrek van de btw van de
ook niet-aftrekbare indien slechts georganiseerd	btw niet aftrekbaar btw 100% aftrekbaar: indien geheel verzorgd (bereiding en opdiening van spijzen en dranken) door eigen personeel. Indien opdienen door een restauranthouder of traiteur van spijzen en dranken van het personeel of met behulp van goederen gekocht door de onderneming: aftrek van spijzen en dranken maar geen recht op aftrek van
indien slechts georganiseerd	btw 100% aftrekbaar: indien geheel verzorgd (bereiding en opdiening van spijzen en dranken) door eigen personeel. Indien opdienen door een restauranthouder of traiteur van spijzen en dranken van het personeel of met behulp van goederen gekocht door de onderneming: aftrek van spijzen en dranken maar geen recht op aftrek van
georganiseerd	verzorgd (bereiding en opdiening van spijzen en dranken) door eigen personeel. Indien opdienen door een restauranthouder of traiteur van spijzen en dranken van het personeel of met behulp van goederen gekocht door de onderneming: aftrek van spijzen en dranken maar geen recht op aftrek van
	traiteur/restauranthouder. Indien de traiteur of restauranthouder opdient met eigen spijzen en dranken (totaal-service) is de BTW volledig niet aftrekbaar.
voor de kosten m.b.t. ijvingen, personeel, de kosten van notieartikelen	btw niet aftrekbaar voor de kosten die een algemeen gunstige sfeer ten overstaan van de onderneming creëren btw 100% aftrekbaar op de kosten i.v.m. de directe verkoop en publiciteit voor welbepaalde kosten en diensten
	btw 100% aftrekbaar
ook niet-aftrekbare aurantkosten voor de overige van beroepsgedeelte v. genodigdenlijst	btw niet aftrekbaar
r	ijvingen, personeel, de kosten van notieartikelen ook niet-aftrekbare aurantkosten voor de overige van beroepsgedeelte

restaurantkosten vanaf inkomstenjaar 2004: 62,5% aftrekbaar binnenland: btw niet aftrekbaar vanaf inkomstenjaar 2006: 69,0% algemene regel buitenland: afhankelijk van de regels aftrekbaar (1) aldaar (ook op de niet-aftrekbare btw) restaurantkosten in het weekend en 69% aftrekbaar indien het btw niet aftrekbaar op feestdagen beroepskarakter bewezen is restaurantkosten buitenland (even 69% aftrekbaar over de grens te gaan eten is hierbij (vóór inkomstenjaar 2004: 100% afhankelijk buitenland niet de bedoeling) aftrekbaar) restaurantkosten van het personeel 100% aftrekbaar indien de prestatie 100% aftrekbaar indien factuur, btwn.a.v. opdrachten buiten de van het personeel meer dan 5 uur per bon met leeuwezegel is onvoldoende onderneming dag bedraagt vertegenwoordigers in de voedingssector in een leverancierklant relatie t.g.v. een diner met een 100% aftrekbaar btw niet aftrekbaar mogelijke klant alsook demonstratiekosten en degustatiekosten gratis bedeling van koffie, thee, soep, 100% aftrekbaar (besliss, nr. E.T. 100% aftrekbaar water, fruitsappen, bier enz.. gratis en 20494, 25 september 1975, B.T.W.collectief aan personeel Revue, nr. 22, 324, 548)

p. 46

- ✓ Algemeen geldend tarief in België 21%
- ✓ Uitzonderingstarieven 6% en 12%
- → Een lijst bij wetgeving

Vb. 6% - levende dieren / vis /melk/....

12% - banden en binnenbanden voor tractoren/ betaaltv / margarine

= GEEN BTW-heffing op factuur !!!

Analyseer factuur bouwbedrijf De STERCK BVBA blz. 48

→ Geen BTW gerekend = vrijgesteld van BTW (wetgeving)

Enkel in een B2B-situatie!!!!

Drie gevallen kennen:

- Levering van werken in onroerende staat aan BTW plichtigen (BTW medecontractant)
- 2. IC levering (binnen EU)
- 3. Uitvoer (via douane)

BTW

- ✓ BTW is geen kost voor de BTW-plichtige
- ✓ Berekening van de factuur= wet
- ✓ Plichten van een btw-plichtige!!! Kassier van de staat : de BTW-aangifte
- ✓ Rechten van een btw-plichtige
 !!! BTW terugvorderen op AF
 Speciale gevallen: GEEN btw op factuur
 !!! 3 gevallen kennen

